

Besiktningen med en gammal jänkare kan vara lika psykiskt påprovande som en förlossning. Bättre förutsättningar för det mentala tillståndet skapades inte förra året när tolkningsförtydligandet om fordonsidentifieringen sändes ut till besiktningsorganen.

Leta upp chassinumret

av Fredrik Langendorf

-innan du får underkänt!

Vi har fått in ett antal fall där bilägare helt plötsligt sett sina bilar bli underkända i kontrollbesiktningen då chassinumret på ramen inte hittats eller varit oläsbart. Samma bil som de besiktat om och om igen förut är helt plötsligt underkänd och har dessutom fått föreläggande om registreringsbesiktning. Hur gick det till?

Som under alla år har bilar av årsmodell 1969 och nyare omfattats av kravet att det så kallade primära chassinumret ska vara läsbart. Med primärt menas att det sitter instansat på bärande del av bilen. På rambyggda bilar innebär det att det kan sitta rätt utsatt, bilar med självbärande kaross kan ha det inuti kupén på väderskyddade ställen.

Det som hänt är att besiktningsorganen i höstas fick ett förtydligande om hur fordonet ska identifieras. I föreskriften om kontrollbesiktning, som besiktningsorganen agerar enligt, står det:

"Identifiering sker genom kontroll av att fordonets instansade chassinummer (skylt i vissa fall) överensstämmer med uppgift i vägtrafikregistret, ..."

Hittills har man tolkat det som att skylten (den popnitade aluskylden i vindrutan, på torpedväggen eller var den nu kan sitta) är den som gäller om man inte hittar det stansade numret. Men i formuleringen "skylt i vissa fall" avser endast de fallen där fordonet är av 1968 års modell och äldre. På -69:or och nyare SKA det stansade numret vara läsbart.

På en -69:a och nyare räcker det alltså inte längre med bara denna typ av id-skylt.

Nu ska vi inte måla fan på väggen, en rutinerad besiktningsorgan hittar de flesta chassinumren. Men gör hen det inte måste bilen ändå identifieras för att få köras. Med lite tur hittar du chassinumret vid en rejäl genomsökning, det gör de allra flesta, och då löser det sig:

—De som fått underkänt på grund av detta kan komma tillbaka på ett kostnadsfritt återbesök och få föreläggandet om registreringsbesiktning hävt, om man hittat originalnumret i efterhand, säger Håkan Andersson, Teknisk utredare på Carspect och tillägger att de ju valt sina jobb för att de gillar bilar, de vill hjälpa folk, inte sätta käppar i hjulet.

Men lagen måste också följas, det kommer vi aldrig ifrån. Fast det är en klen tröst om man ovetandes låtit sitt chassinumret för-

falla till oigenkännlighet, en "Bra att veta" på chassinumret i dåligt skick hade nog de flesta av oss velat se i tid.

Faktum är att fordonsägaren ansvarar för sitt fordon, och därmed också att chassinumret är läsbart. Det här känner nog de flesta av oss inte till, och därför håller vi sällan, för att inte säga aldrig, efter platsen där det är instansat. Än värre kan det vara för de som låtit rostskydda och kanske till och med blåstra sina ramar, tänkte man på fordonets identifieringsnummer?

Bosse Linden, med en -99 Chevrolet Suburban, stötte på patrull eftersom chassinumret inte hittades. Och han har en kompis med en Jeep Cherokee från 90-talet som gick samma öde till mötes.

Här är ett exempel på en stansning. Det här är visserligen inte ett fullständigt nummer, men det ger en fingervisning om hur det du ska leta efter kan se ut.

Plåten i vindrutan, som jänkarna förlitar sig på, duger inte i Sverige. Den är för lätt att byta ut och fiffla med. Stansat på ramen ska det vara på dessa rambyggda bilar. Det betyder att man i praktiken tvingas till en förenklad registreringsbesiktning om man köper en annan ram som reservdel.

—Min Suburban är rostskyddsbehandlad flera gånger, det är tjockt med rostskydd på hela ramen, hur ska jag hitta det numret? Ska jag skrapa rent ramen och leta? Det här är bedrövligt, konstaterar Bosse som efter en del skrapande faktiskt hittade sitt chassinummer, så det löste sig för hans del.

På många amerikanska bilar byter också chassinumren plats mellan årsmodeller, vilket Jeep Cherokee är bra exempel på, och ställer till problem för besiktningsteknikerna. De har en databas med platsuppgifter, men det kommer alltid att dyka upp en bil eller årsmodell som inte finns med.

Förmodligen är detta en effekt av att det i allt större utsträckning uppdagats fiffler med bilars identiteter. Som exempel kan en krockskadad bil i USA få sin identitet överflyttad till en stulen bil i EU. Men skadeverkningarna nedåt i årsmodellerna hade man nog inte räknat med. Ett allvarligt exempel på detta gäller vissa rambyggda svensksålda Triumphbilar där märkesklubben upptäckt att de aldrig haft stansat chassinummer. Det trots att vi med teknikonsult Morgan Isaacssons hjälp på Bilprovningen fått in inblick i arkivet. Där finns noterat att exempelvis Triumph Spitfire Mk IV underkänts vid första registreringsbesiktning då stansning saknats. Vidare finns angivet att nummer stansats in på höger ramben fram.

—Men en och annan kan ju förstås ha sluppit undan, konstaterar Morgan.

Det här, erfar vi, är bara toppen på ett isberg.

Den allra främsta aspekten som ställer till det är de USA-importbilar där chassinumret stansats in vid första registreringsbesiktningen, om det saknats från fabrik. Finns ingen dokumentation om var numret sitter, det kan stå inskrivet i regbeviset, sitter man i en väldigt besvärlig sits. Då är det bara till att börja leta...

På frågan om det är okej att "renovera" chassinumret, alltså att rosta av och skyddslacka det, får vi veta att det är välkommet:

—Framförallt sparar det väldigt mycket tid vid besiktningen eftersom ägaren då kan tala om för oss direkt var det primära chassinum-

ret är placerat, om vi inte har uppgifter om var det bör finnas, tipsar Håkan Andersson och tillägger:

—Men du får absolut inte på egen hand stansa in ett nytt nummer om det gamla börjar bli dåligt. Du måste kontakta ett besiktningsorgan först.

Förfarandet då är att man ber att få visa upp bilen på besiktningstationen, där verifieras att det chanserade numret är korrekt och sedan plomberas fordonet på en plats nära identifieringsnumret. Nu kan du låta en verkstad stansa in numret igen på annan plats, eller så gör du det själv med minst 5-7 mm höga tecken beroende på årsmodell, se checklisten. När det nya numret är på plats bokar man in en registreringsbesiktning där man kryssar över det gamla numret och skriver in i bilens registreringshandlingar var det nya chassinumret sitter.

Det finns olika nivåer av registreringsbesiktning och en korrigering av chassinummer tillhör vanligtvis de enklare och medför en kostnad på mellan 700 och 1 500 kronor beroende på varje enskild bils förutsättningar.

Misslyckas man helt med att hitta numret, eller att det är i så dåligt skick att det inte kan tydas finns en lösning. Då kontaktar man Larmtjänst som har tillgång till inofficiella uppgifter gällande hur man kan identifiera bilar med dolda nummer. När Larmtjänst identifierat bilen får bilägaren "återanbringa chassinumret på ny bärande del av chassit" och därefter göra en registreringsbesiktning. Om de inte lyckas?

—Jag har inte hört talas om något fall där Larmtjänst misslyckats, säger Håkan som har 20 år bakom sig inom bilprovningensyrket.

Så, har du en -69:a eller nyare, hitta det primära, stansade, numret innan besiktningsteknikern — så att säga — inte gör det.

På sidan 81 i följande dokument finns föreskrifterna i sin helhet:

www.transportstyrelsen.se/TSFS/TSFS_2010_84.pdf

Bilprovningen

Föreläggande om registreringsbesiktning:
Identitet, fordonet kan inte säkert identifieras, kompletterad med fritext

(inom parentes):

4,0

3,4

BESIKTNINGSRESULTAT

Fordonet har underkänts vid kontrollbesiktning, körförbud inträder om inte ny kontroll utförs senast 2015-03-19.

Fordonet måste även genomgå en registreringsbesiktning senast 2015-03-19. Därefter inträder körförbud.

Ny kontrollbesiktning eller reparation och provning vid ackrediterad verkstad får utföras fram till 2015-04-20. Därefter gäller fullständig kontrollbesiktning.

Ytterligare information, se protokollets baksida.

AB Svensk Bilprovning
2015-02-19
PAGUS (TOBL)

Besiktningen är förfärdig

Här visar vi skriften du helst ska undvika att få på ditt besiktningsprotokoll.

CHECKLISTA

1. Leta upp det stansade chassinumret. Vägledning kan finnas i regbeviset eller i instruktionsboken. En googling eller inlägg på märkesforum kan också ge resultat om identifieringsnumret är stansat från fabrik.
2. Är det i dåligt skick, hjälp det på traven. Borsta rent och torka av med en oljig trasa. Eller gå grundligt till väga: ta bort rost på kemisk väg och lägg på skyddande lack.
3. Stansar finns att köpa på nätet om du har långt till en fysisk butik eller verkstad. Tänk på att 7 mm höga tecken är minimum, på bilar och släp från 1981 eller äldre gäller 5 mm. Öva på annat än bilen först, det går åt en hel del kraft och både fingrar samt plåt kan deformeras rätt ordentligt. Håll i stansen med en svetsstång istället!
4. Eller åk och besikta som vanligt och be att få se efter själv var numret sitter så du kan hålla koll på det i framtiden. Hittas det inte, har vi flera exempel på där man i gott samspråk med besiktningsteknikern lyckats avbryta besiktningen för att slippa få ett föreläggande om registreringsbesiktning.